

RATNI IZVJEŠTAJI

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 1. maja.

I juče je potrajala živahnija borbena djelatnost na jugozapadnom frontu.

Na mnogo su mjesta osujećena talijanska izvidjanja.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 1. maja.

Zapadno bojište:

U Flandriji je vatrena borba u odjelcima Lokera i Dranoetera oživjela do veće žestine. Svježe, u borbu bačene francuske snage uzaludno su pokušavale da uznapreduju protiv Dranoetera. Njihov u više mah napovnljen napad slomio se u našoj vatri.

Na bojištu s obje strane Somme izvršili smo uspješna preduzeća.

Napadi u neprijateljske linije jugozapadno od Noyona i preko kanala Oise-Aisne kod Varesnesa privedli su nam više od 50 zarobljenika.

Na ostalom frontu nema ništa značajnijeg.

Istok:

Finska: U očajnim borbama pokušao je neprijatelj da probije naše linije sjeveristočno od Tavastevusa i kod Lahtisa. Suzbijen je uz najveće gubitke.

Ukrajina: Na Krimu smo bez borbe zaposjeli Feodosiju.

Prvi zapovjednik glavnog štapa pl. Ludendorff.

Izveštaj bugarskog glavnog stožera

Bba. Sofija, 1. maja.

Makedonski front:

Između ohridskog i prespanskog jezera kratki neprijateljski paljbeni prepadi. Poslije uspješne paljbene spreme posjedoše naše jurišne čete tri neprijateljska prednja položaja. Sjeverno od Bahova preduzeo je neprijatelj protivnapad protiv naših jurišnih četa, ali je vatrom bačen u nazad. Istočno od Vardara usredotočio je neprijatelj od 23. aprila vatra znatnog broja svojih baterija protiv naših položaja južno od sela Bogorodica i Stojakovo, ispalivši na njih više od 50.000 granata. Poslije paljbene počivke od 29. aprila pojačala se paljbena djelatnost ponovo i odmah zatim napadoše od prilike dva engleska batalijuna naše položaje. Poslije

Novi ratni savjet sporazumnih sila.

kratkog vremena je neprijatelj vatrom krvavo bačen u nazad. Pojedini engleski vojnici, kojima podle za rukom da se približe našim vještačkim preponama, odbijeni su ručnim granatama. Naši su gubici neznatni, neprijateljski na protiv vrlo teški.

Dobruda: Primirje.

Stare simpatije.

Prošlo je već osamnaest godina od onog doba, kad smo herojsku borbu Bura pratili sa neopisivim oduševljenjem, proizašlim iz osjećaja pravilnosti. Kad se u Evropi doznalo za prve pobjede ovog malog hrabrog naroda, klicali smo junacima, koji su se sa tako malo izgleda na konačni uspjeh borili sa bezbrojnom premoći. Sa gromom smo slušali o strahotama i surovostima, koje su po naredbi lorda Roberta i Kitchenera vršene protiv siromašnih žena. Stidjeli smo se za Englesku i njenu nakalamljenu civilizaciju. Nemoćno smo stiskali pjesnice u džepu, kad su južnoafričku republiku, tu germansku predstražu u divljolj kaferskoj zemlji, uveli u red britanskih kolonija. A onda je došao „čiča-Krüger“, posljednji predsjednik nesrećne zemlje, u Evropu i pripovijedao nam o patnjama svoga naroda. Dobri ljudi skupiše bogata novčana sredstva, da bi se ublažile strahovite nevolje rata i da bi se zlatom naknadio ideal slobode burskog naroda. Louis Botha potpisao je priznanicu na ove priloge. Dugo vremena poslije toga bile su herojske borbe transvaalske države predmet oduševljenja mladeži. Konjičke anegdote Christiana Deweta bile su školski primjeri prave muške hrabrosti. Rat ovih kolonija bio je novo izdanje godine 1809., ponavljanje očajne borbe, koju su onda vodili Tirolci protiv Francuza.

Kad je počeo svjetski rat, svi su idealisti očekivali, da će se Buri smjestiti dičiji protiv engleskog nasilnog gospodstva. Ali general Botha, koji se međutim iz burskog vodje pretvorio u ljubimca engleske milosti, prevario je kapski parlament falsifikovanom kartom, iz koje se razabiralo, da su Nijemci otpočeli sa neprijateljstvima. Zato su — engleskim novcem potplaćeni — poslanici dali svoj pristanak, da jedna burska vojska podje u susjednu njemačku oblast. U izvođenju napadača spriječio je Bothu u početku ustanak oružanih burskih vodja: Deweta, Delareya i Kempa, kome su se

poslije pridružili generali Beyers i Hertzog. Doduše, Botha je savladao svoje nekadašnje prijatelje bezobzirnom silom, pri čem je prouzrokovao Delareyevu smrt; međutim se pokret na sjeveru znatno proširio, dok oskudica u oružju, naročito automobilima, kojima konji nijesu dorasli, nije ustanak dovela do sloma. Nekoliko vodja platili su vjernost prema narodu i svome idealu smrću na bojnem polju. Dewet je pao neprijateljski u ruke i vemu godinu dana u tamnici. Poslije ovih uspjeha pošao je Botha sa svih strana protiv susjednog njemačkog jugozapada. I ako su se Nijemci tamo hirabro i vješto branili, premoćnom neprijatelju nijesu za duže vrijeme bili dorasli. Jula 1915. godine morao je njemački guverner sa ostacima svoje male vojske na krajnjem sjeveru kolonije kapitulirati. To je bila Bothina zahvalnost, što je Njemačka nekada svima sredstvima, koja jedna neutralna država upotrebila, potpomagala borbu Bura za nezavisnost. „Izdajstvo za vjernost“, — ovo upoređenje postavio je nevjerni Botha.

Ali burski narod je sačuvao vjernost, koja ga je vezivala za njegove nekadašnje prijatelje u Evropi. Često i često slušali smo o pokretima, koji su ugrožavali engleski nasilni režim i koji su na žalost uvijek nklci ugušivani. Sada iz dalekog Transvaala dolaze vijesti o velikoj burskoj republikanskoj propagandi, koja uspostavljanje nezavisnosti Južne Afrike stavlja u izgled za najbliže vrijeme. Na čelu ovog ustanka stoji stari i oprobani general Hertzog. Plameniti riječima pozvao je on burski narod na borbu protiv engleske despotije, i raspalio iskru, koja uprkos osamnaestogodišnjeg drameža još uvijek tinja u srcu svakoga Bura. Izveštaji koji stižu u Englesku o opasnoj snazi ovog republikanskog pokreta nadama, koje burski narod stavlja u svoju staru slobodu, primiče sa radošću cijeli svijet. I tako dakle i naše simpatije, koje smo nekada poklonili malome burskome narodu, nijesu pale na neplodno tlo. Sam je burski narod ispravio beskarakternost jednog svoga pokvarenog vodje. Sam burski narod hoće da se oslobodi od prisilnog položaja, u koji ga je gurnuo izdajnik Botha.

A lozinka će biti ista, kao i prije tolikih godina: „Vjernost za vjernost!“

— To... to j' ono pravo... to me j' spaslo. O, Bože dobrostviti! Težak uzdah kidao se za uzdahom i on omjeri okolinu.

Razgovorna lica mutila i svatko kô da nešto čeka, što ima doći.

U to i vlak stane.

— Pa Bog, ako s' ne vidimo...

— Sretan t' Božič.

— Božič!

Mataja zadrsče. Eto, na to nije ni pomislio. Osjećao, a ne zna što. Pa nije to od danas, već za sve ovo vrijeme. I da ga tko zapita — bio bi u neprilici, jer toliko je toga, što se istom onda može izreći, kad čuješ tuđe govore riječi i čovjek kimne i sam:

— Baš tako... eto i ja. Tako t' mislim sam.

A on je bio odvajkada takve mučaljive naravi. Kidao i lomatao po glavi, pa kad je trebalo šta kazati, vazda je prije na dugo i široko ispitivao: je li dobro, je li suvislo i što je najglavnije: vrijedi li to uopće i iskazati? Eto vršnjaci njegovi, još kao momci, mežu li i melju — i to ljudi vole. Drže ih za pametne, a ženskadnja za ugodne i omiljene ljude. On to ne zna, ne može. I zato, nije ni čudo, što mu rečenicu za rečenicom izvlače drugi, a on tek privrđuje. Da je sam izrekao — izašlo bi nespretno — i tko zna! — možda bi se tko i nasmijao, a to on nikako ne bi htio.

Tako je još jutros obilazio od vratara do radnje bolničarke samo za jedno: da može svojoj kući. Kod toga je čuo skoro od svakoga, jedan te isti odgovor. Ali da! Gdje bi se on stripio! Gdje bi on mogao propustiti i drugi Božič, kad je već propustio prošlogodišnji. A to je napokon i dosta. Pa onda

Pisma iz Svajcarske

XVII.

U ovome pismu mislim pisati o jednom pitanju, koje će vas neobično interesovati, a to je pitanje o miru, a mi smo ovdje u Svajcarskoj u tome zgodnom položaju, da možemo biti dosta dobro obavješteni.

Između sve što se ovdje zna i govori o pitanju mira.

Jedan naš stari političar pre nekoliko mjeseci rekao nam je ovu karakterističnu stvar:

Moje je tvrdo uvjerenje da obe grupe sila pored najžešćih boraba i pored svih ratničkih izvaja svojih ministara o državaju izvesnu vezu u neutralnim zemljama i stalno su u kontaktu, da mogu diskutovati o miru. To je iz ovih razloga verovatno: što ni jedna ni druga strana ne može prvo zaključiti primirje da bi pregovarala o miru, jer bi dala protivnoj strani vremena da se još bolje spremi, ako ne bi došlo do sporazuma i zaključenja mira. Zato one ispituju teren, podnose predloge, i kad stvar bude toliko zrela, do mira će doći mnogo brže nego što se svet nada, pored sve ratne huke i buke.

Jedna od tih zgodnih neutralnih zemalja, gdje protivnici na razne načine održavaju kontakt, jeste Svajcarska. Svajcarska je u tome pogledu najzgodnija, što kod nje postoji čvrsta volja da po svaku cenu održi neutralnost, te prema tome sve strane imaju u njoj poverenje.

Koliko se moglo saznati ovdje su prvo dolazili emisari malih država, jer su one zgodnije, da posluže kao pipci, preko kojih se može ispitati protivničko raspoloženje.

Da li su te male države uvek radile u sporazumu sa svojim velikim saveznicima teško je oceniti, ali ima glasova i znakovna, da su htjele činiti pokušaj i na svoju ruku.

Među tim velike sile stalno održavaju taj kontakt, i koliko se moglo saznati, najvećma je sporno pitanje između Engleske i Nemačke. To je pitanje belgijsko. Nije istina, kao što se obično tvrdi, da je najvećma smetnja pitanje o Elzas-Lotaringiji. Pitanje Elsas-Lotaringije istakli su Englezi iz dva za njih glavna razloga, prvo što više vezu Francuze za sebe, znajući njihovu osjetljivost i slabost i drugo, da na taj način naškode Nemačkoj, ne što bi Elsas i Lotaringija bile toliko važne i korisne po Francusku, koliko štete po Nemačku, jer bi Nemačka gubitkom tih provincija izgubila svoj strateški položaj na Rajni, koji bi se okrenuo u korist Francuza.

Jedan ovdašnji list donio je vrlo lepe razloge, zašto bi sporazumne sile morale sada zaključiti mir, pa ipak da im se ne kaže da su to učinile iz slabosti i pod pritiskom nemačkih pobjeda. Ti su razlozi

U samoj stvari Englezima je stalno iskjučivo do Belgije.

Nemačka je izjavila da neće aneksiju Belgije, a to do duše neće ni Engleska. I jedna i druga strana bile bi voljne da Belgija ostane što je, ali da bude strogo neutralna. Na prvi mah, čini se, da su oba protivnika potpuno složna u tome pitanju. Ali je baš u tome i najveća teškoća.

Sama neutralnost nije dovoljna garancija ni za jednu stranu, jer se zna iz iskustva, da se međunarodni ugovori pod pritiskom potrebe, gaje, Nemačka strahuje, da u budućem konfliktu Engleska ne pogazi belgijsku neutralnost, jer je Belgija po svome položaju kaplja za upad u Nemačku. To isto strahuje Englezi od Nemačke, jer Nemci u Belgiji su u predsohlju Engleske. Treba imati sigurnije i realnije garancije nego što su sami ugovori, i to je pitanje zato teško, i ako na prvi mah izgleda tako jednostavno.

Ako u ovom pitanju dodje do rešenja, Englezi su voljni, da sva ostala pitanja brzo i lako reše.

Dakle i iz ovog se slučaj vidi, da se svaki prvenstveno bori za svoje sopstvene interese, a tuđi su mu interesi sporedni. U ostalom tako i jeste, i sva je politička mudrost dovesti svoje sopstvene interese u sklad sa bitnim interesima svojih saveznika.

Opšte je ovdje uvjerenje da će se do mira doći preko Austro-Ugarske, u toliko pre, što je raspoloženje kod zapadnih sila u poslednje doba očito u korist Habsburške monarhije. Ovo je raspoloženje u toliko veće od kako je Rusija prestala eksistirati kao velika sila, jer su ranije Englezi i Francuzi morali voditi strog račun o osvajajkim željama Rusije prema Austro-Ugarskoj.

Kod nas Srba je također razvijena želja za mirom, ne zato što bi bili mićolodušni, već prosto iz razloga što smo uvereni da nam produženje rata ne bi ništa više donelo.

Kad imamo da biramo, da se još potucamo po svetu, da naš svet u mnogo čemu osludjeva, a da naša vojska još više gine, da bi dobili posle nekoliko godina ono što možemo i sad dobiti, onda je to greh i prema otadžbini i prema čovečnosti produžavati rat i narod izlagati svo većim nesrećama, koje nisu potrebne.

Svaki objektivni posmatrač oduvda na čisto je s tim, da Srbija produženjem rata ne može više ljubiti, no što bi dobila da se odmah zaključa mir. Ovo treba dobro upamtiti, pa donje imati na umu one, koji su to sprečavali i narod izlagali nepotrebnim žrtvama —

Svajcarski listovi donose, da u skoro predstoji jedna akcija Svajcarske, Spajije i pape u korist mira, i da se bira samo zgodan momenat, pa drže da taj momenat nije suviše daleko, i da ta akcija neće ostati neuspješna, kao drugi dosadnja pokušaji.

Jedan ovdašnji list donio je vrlo lepe razloge, zašto bi sporazumne sile morale sada zaključiti mir, pa ipak da im se ne kaže da su to učinile iz slabosti i pod pritiskom nemačkih pobjeda. Ti su razlozi

PODLISTAK

Rudolfo Franjin Magjer:

Zdrava večer.

Žmirucavo svetlo padalo je po izlizanim daskama, pa čim kotači prijedju preko šinja, zažmiruca jače i kao da će se ugastiti. Onda se na čas smiri i igra plamničkom ponovi.

Putnici, izlupani od vožnje, čekaju čas izlaska ili raspredaju velike divane.

— Sam' da j' gotovo.
— To ć' nas ubiti... nas sirotinju. Mladost 'oš' kako tako. Ona podnosi. Može.

— Pa i ne vidim, kad se drugi za vnu brine. Tudikar ć' je apa, pa marja... indji; tudikar — i on zaključivazno i nekim patosom — roditelji, pa i da kô b' drugi; tudikar država, vojaka. Ta t' ima sve, što treba.

— Pa i treba da j' tako. Tko vuče, taj neka i ima.

Mataja se Gjurakov lećue.
— Divane pametno, dobro. Znam ja, što t' je život u vatri. Divane pametno...

I on naćulio ušesa, pa neka pritaćena vatra sve mićil, najprije iz daleka, a onda sve bliže; plamen već zalazio noge, diže se po ukoćenim žilama, a onda kô da se uvukao u same prsi i on oćutio prvi lizaj topline. Razdragaloga i on odjapio izlizanu, munduru.

— Hm... hm.

Hrapavo kašljucanje svrati na se pažnju i kô da ga prožima skup glava, od kojih tek od jedne lagacko prostrnji:

— Ja s' i ti bio? A-a?!

— Ba, a da — — — tri puta.

I sad je slijedila kratka njegova ispovijest, kako je dva puta umaknuo smrti, a treći put mu zakoraćila u noge. On se vukao iz bolnice u bolnicu i tuda negda izljećio, pa će sad kući.

— Kuć... svojem kućištu.

A sve to poimalja kô kroz san. On se doduše sjeća onih dugih večeri, onoga gospodskoga kreveta i dobre okrepe. Ma to je prošlo... otišlo u nepovrat, i on se čisto čudi, kako je to sve brzo nestalo! kao da uopće nije nikada ni bilo. Jaka i otporna njegova narav instinktivno je odbijala udarac za udarcem i onda, kad je nemoćno klonuo u vlastitoj mlaci krvi. Tane je ušlo, pa kako došlo, tako je nećuinio kroz cjevanice i prošlo. Kako je bilo jutro u svitanju, nije ni opazio mrlju na nogavici. Tek kad je osjetio umornost i htio zakoraćiti, a ono mu noga kô zapela. Hoće naprijed, a noga klimbata. Opira podveziće, a ono stisnuta krv.

— Sta j' to?

Pogleda bolje, a toga sve više. Čitavi zgrudani komadi, pa se to sve oteže.

— Ranjen... ranjen u nogu. Kugla ju prosvirila.

On se nasmije kô prkošljivo i mahne rukom.

— Id' bogati!

I opet zakoraći, pa zatetura. Gubitak krvi kô da ga stegnuo oko srca i on se maši glave.

— Udahne jače i čisto se raznježi. Desnom se maši pod košulju i u onom polumraku voza napipa škapular.

izista očigledni, jasni i ubedljivi, i u jednom od idućih pisama između gotovo obojke tebe članka.

Jedino se naši radikali plaše od mira kao djavo od krsta.

Zna se zbog čega oni to čine. Iz onih istih razloga, zbog kojih su bili za neprestano dosadanje produženje rata. Boje se polaganja računa narodu, strahuju od narodnog gnjova i osude.

Ali nama, kojima je Srbija preča nego partijska, nije loš praznih fraza, nego pozitivnih rezultata i do spasavanja našeg naroda i naše države.

Vreme će pokazati svakoga u pravoj boji i istaći njegovu istinsku vrednost. Vreme je najbolji sudija. Samo dok vreme pokazuje svađu vrednost narod pati. A možda za to baš i pati što nije imao da se oslobodi svojih rđavih vođa?

St. V. J.

Pašićeva strahovlada.

Nasilno ugušivanje opozicije.

Dopisnik jednog švajcarskog lista javlja o srpskoj ministarskoj krizi, koju je Pašić nasilnim načinom riješio: „Poznato je, da je srpska vlada s Pašićem na čelu nedavno izdržala tešku krizu.

Put i način, kojim je srpska ministarska kriza riješena, karakterističan je za Pašićevu strahovladu i o tome, kako stari radikali upropašćuju srpsku zemlju i srpski narod.

Pošto opoziciji (mladi radikali, republikanci, demokrate i liberali) nije pošlo za rukom da se obrazuje koaliciono ministarstvo, jer je prijestolonasljednik, koji nije ništa drugo nego Pašićeva kreacija, povjerio njemu (Pašiću) ponovo vodstvo, to je ona u samoj stvari položila svoje mandate i molila da svakog njenog pojedinog člana pošlje kao prostog vojnika na front, jer više ne mogu podnositi nikakvu odgovornost za dalji razvoj stvari.

Otpor opozicije upravljen je, što je potrebno naročito napomenuti, protiv Pašića i Stojana Protića, a ne protiv sporazumnih sila.

Kako Pašić i Protić ne će nikako da puste vlast iz svoje ruke, i ako nemaju većine, jer je brojna srazmjera podjednaka, to je Pašić saopštio sporazumnim silama, da opozicija nije napredna protiv njega, nego protiv njih i teži za ostvarenjem zasebnog mira sa srednjošnjim vlastima. Poslije ovoga je cjelokupna opozicija internirana u Achilleionu na Krfu, Pašić ih nije pustio na front, jer se boji da će otvoriti propagandu protiv njega. Prema tome je sad opozicija sa svim osamljena, nije u nikakvoj vezi s budućim pravcem.

Otpor opozicije upravljen je, što je potrebno naročito napomenuti, protiv Pašića i Stojana Protića, a ne protiv sporazumnih sila.

Kako Pašić i Protić ne će nikako da puste vlast iz svoje ruke, i ako nemaju većine, jer je brojna srazmjera podjednaka, to je Pašić saopštio sporazumnim silama, da opozicija nije napredna protiv njega, nego protiv njih i teži za ostvarenjem zasebnog mira sa srednjošnjim vlastima. Poslije ovoga je cjelokupna opozicija internirana u Achilleionu na Krfu, Pašić ih nije pustio na front, jer se boji da će otvoriti propagandu protiv njega. Prema tome je sad opozicija sa svim osamljena, nije u nikakvoj vezi s budućim pravcem.

Izvedba simfonije „Soča“ u Beču.

Izvjestili smo već naše čitače o velikom spolnom uspjehu Safranekove „Soče“ kao i njenom vanrednom prijemu u publici. No i kritika je najvećim dijelom bila zanosna. Svaki se bečki dnevnik pozabavio što dužom što kraćom kritikom s ovim djelom. Mjerodavni muzički kritičari ne-

sebe. Eto nekoliko koračaja i on već klema. Osjeća unor na čitavom tijelu, pa teško koraca. Pa istom kad još pridedje rukom više čela, a prsti od nerada unfinjini listu čekinijastim brkom i iskočenju suhu kožu na obrazima i osjete progušane sidine, zadržće od nekoga neslućenoga straha. A taj mu zasio na čitavom tijelu, pa ga se drži poput aveti. I sjeda na glavu, oči, prsi i unutrašnjost samu.

— Šta će ona, lijepa Pave, kad to vidi... ovako isprebijanoga, slaboga. Da ne —

I znoj ga oblije još jače, a uzdah sapeo grudi.

— Pa onda... ako me radi toga —

Jasna slika njegove Pave iskočila i stala potiskivati sve ostalo. On sasvim dobro pamti njezino lice i obličje. Sjeda se svake kretanje sve tamo od mladosti. Pa onda ašik... nadmetanje s momcima... mala i velika rakija... svadba... prvi dani... sve, sve on to pamti i kao da gleda svojim očima kroz debeli mrak.

— Poslije prvoga djeteta on podjetinio.

— Znaš, Pavo sadikar... et' zato, što nis' ko druge, 'oš jače te volim... volim jako. Pa to naše dite, et' to će biti znamenje da se volimo, a ne ko drugi, što se vole bez dice. 'Di nij' toga nij' ni blagoslova... baš ništa.

Onda došlo drugo na treće, pa —

— odiazak.

— Et' ono, što j' u menika i kod me... kod Pave.

Sa crkve udarala deseta.

— Bože, 'oš nekoliko časaka.

Sam, šta će ona... da ništa —

I ona pomisla, da bi mogao naći u domu protivno, zgrdi pijest, a vratne i slične žile nabrekoše u čas.

oblično su laskavo ocijenili „Soču“ odmah iza kako je prvi put prikazana od bečkih i prilharmoničara 2. aprila a uz pratnju F. pl. Weingartnera. Evo nekoliko izvadaka iz tih kritika:

Julije Korngold piše u podlistku „N. F. Presse“ između ostalog ovo: U nizanju slika, kao i u šestomastom taktu Sočine teme potpuno to djelo na Smetanino „Moldavu“. Potpuni izraz tona, bogata chromatika, „prekomjerni“ akordi svjedoče, da komponistu moderni razvitek glazbe nije ostao nepoznat. U instrumentiranju se ispoljava talenat, koji iznenadjuje i koji se nešto divlje oblikuje, naročito: tako oluja i opis borbe pokazuju temperament i smisao za realistične, silne efekte, koji su još pooštreni ličnim utiscima bubnjarske vatre. U moćnom C-duru dolazi domovinski spjev, kao simbol pobjede, do triumfujućeg izražaja.

U „Fremdenblatt“—u veli dr. Richard Baška: „Ja sam o tome ličnjem djelu već poslale prvog prikaza donio izvještaj u „Fremdenblatt“—u, te se radujem, što mogu zaobilježiti jak i jednostušni uspjeh, koje je ono postiglo i u refinjenim ušima prestoničkih muzičkih znalaca. U djelu se nalazi toliko zdrave snage i zamjernog stvaranja, da nas njegov sjajni uticaj ne dovodi u sumnju ni o ratnom raspoloženju.“

Max Graf piše u „Zeit“—u: Spajanje motiva pokazuje razumjevanje za muzičko slikanje raspoloženja, talenat za crtanje predjela sa jakim obrisima. U opšte muzika dobiva svojom jednostavnom muževnošću, realnom svježinom, snažnim zahvatom sve one crte, koje dolikuju vojniku.“

U „N. W. Tagblatt“—u piše Ludvig Karpathy: Ono što zanosna orkestarska vredina ostvaruje, često puta sa svim začudnjav: to je prilježan rad čovjeka, koji nije stručnjak, pa s toga zaslužuje svako poštovanje.“

R. Specht u „Illustriertes Wiener Extrablatt“—u piše: „Cijela stvar ne uveseljava samo sa svojim prostodušnom dobrotom, nego je to kao simptom duha jednog od onih hrabrih, koji su prošli kroz krv i strahote, pa svoj pogled od svih tih grozota obraćaju nečim višem.“

A. M. Pirchan naziva Safraneka u „W. N. Nachrichten“ istinskim „Wereščaginom u zvučima“. S ovim simfonijskim spjevom podignut je svjetskom ratu silan spomenik umjetničke muzike, koja je stvorena u duhu vremena, jedna uzvišena pjesma jake srećnosti, kojom se u zvučima izliva pobjedonosni mir.

„Reichspost“ zove „Soču“ uspješnim privjencem glazbenika-vojnika.

U „Wiener Mittagszeitung“—u veli dr. Hans Donau: „Iz svakog takta govori jak talenat, kome se doista može proreći sjajna budućnost.“ — „Oesterr. Volkszeitung“: Safranke je talenat!“

U „Deutsches Tagblatt“—u, — „Ostdeutsche Rundschau“ piše Damsich: Safranekova orkestarska tehnika odgovara svima zahtjevima nove i najnovlje muzičke umjetnosti; on može važiti kao očit dokaz o tome, da jedan moderan majstor ne mora pasti ni s neba ni biti od poziva.“

„Sonn- und Montagszeitung“ piše: Cijelna zadobija realističkim slikama kolorističke oči-glednosti i lijepim zvukom.

„Wiener Allg. Zeitung“: „Mogli smo u pojedinim slikama raspoloženja, koje u C-duru blještavom snagom nagovješćuju konačnu pobjedu, zapaziti jedan sa svim neobični, naročito za ukupni utisak sposobni muzički ta-

lenat i izvjesno razumjevanje za prijatnu narodnu melodiju u iznalaženju motiva.“

„Arbeiter Zeitung“: „Komponista opisuje sa izvanredno formalnom stvaralačkom snagom i često s vrlo uspelim nadahnućem, pri čemu jako koristi poznavanjem svih tajni moderne harmonike i instrumentalne umjetnosti.“

„Der Morgen“: „Pod hipermodernim velom može se naslušiti prijatan talenat sa izrazitim razumjevanjem jakog orkestarskog efekta.“

Sveukupne ove kritike u različnim detaljima i različnim riječima potvrđuju ocjene i osvrte „Beogradskih Novina“, koje su prigodom prve izvedbe „Soče“ razabrale odmah u tom djelu i samorodnu životnu snagu i modernu obradbu.

Grad i okolica

Dnevni kalendar

Danas je četvrtak 2. maja, po starom 19. aprila. — Rimokatolici: Ananiji; pravoslavljan: Jovan Vohopetstski.

Casnička i čino vnička kasina otvorena je počam od 15. februara do 11 sati u noći.

C. i k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kasina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici br. 56 (Kolozeum): U 6 sati poslije podne predstave za vojnike, a u 8 sati uveče opšta predstava. — C. i k. gradjanski kino na Terzijama br. 27 (Paris): U 5 i 7 sati poslije podne opšte predstave.

Beogradski orkeum (u zimskom pozorištu, prije Boulevard): Početak predstave u 8 sati uveče.

Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10—1 sat prije i od 3—7 sati poslije podne.

Noćna služba u ljekarnama: Od 28. aprila do uključivo 4. maja vršće noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (spolke): Dr. Pančić, Saborna ul. br. 77; Dešić; Knez Mihajlova ul. br. 1; Nikolčić; Bištoka ul. br. 2; Protić, Kralj Milanova ulica br. 87.

Saobraćaj na ratnom mostu između Beograda i Zemuna obustavljen je svakog dana od 7—8:30 sati prije podne od 12:30—2 sata poslije podne.

Rimokatoličko bogoslužje.

Danas kao i svako veče u 6 sati kroz cijeli mjesec maj vršće se u crkvi u dvoru majska pobožnost.

Pravoslavno bogoslužje u beogradske crkve u toku velike nedjelje i na dane vaskrsenja Hristovog.

Pravoslavno bogoslužje u toku nastupajuće velike nedjelje a i na sam dan Vaskrsenja Hristovog obavice se ovim redom i u ovo vrijeme:

Na veliki četvrtak: jutrenje u 7 sati izjutra, večernje sa liturgijom sv. Vasilija Velikog u 8 i pol sati prije podne.

Poslije podne u 6 i pol sati bdenije u spomen svetih i spasonosnih stradanja Gospoda našeg Isusa Hrista; Na veliki petak: carski časovi u 7 sati izjutra.

Poslije podne u 3 sata večernje sa iznošenjem plaštanice; Na veliku subotu: jutrenje sa pjevanjem statilja i obnošenjem plaštanice oko crkve u 5 sati izjutra.

Liturgija sv. Vasilija Velikog u 9 sati prije podne;

Na I. dan Vaskrsenja u nedjelju: jutrenje sa litijom oko crkve u 5 sati izjutra; liturgija odmah u nastavku za jutrenjem u 7 i pol sati izjutra.

Poslije podne večernja u 4 sata.

Na II. i III. dan Vaskrsa: jutrenje u 7 sati izjutra; liturgija u 9 sati.

Poslije podne večernja u 4 sata.

Poziv.

Austro-ugarsko udruženje za pomoć umolilo nas je, da obznanimo ovaj njegov dopis: Pozivaju se članovi austro-ugarske kolonije, da u što većem broju učestvuju u časničkoj vrtini zabavi automobilske grupe vojne glavne gubernije u Srbiji u korist fonda cara i kralja Karla. Ulaznice se mogu dobiti po cijni od 3 krune kod predsjedništva austro-ugarskog udruženja za pomoć (Knez Mihajlova ul. br. 50). Dobrovoljni prilozimaju se s obzirom na blagotvornu svrhu s najvećom blagodarnošću.

Traže se radi prijema novca.

Radi primanja novčanikih pošliki, potrebno je, da se jave gosp. Mihajlu Gjorgjeviću, profesoru sa stonom u Bregovitoj ulici broj 14, niže imenovana lica:

1. Ilja Vučić, direktor gimnazije u penziji;
2. Dimitrije Premović, profesor;
3. Petar Z. Ilić, profesor iz Skoplja;
4. Dragoljub P. Gjorgjević, suplent;
5. Živojin Todorović, suplent.

Prilikom prijema novca, potrebno je imati uza se redarstvenim legitimaciju.

U slučaju, da se ne nalaze u Beogradu potrebno je, da pošalju svoje tačne adrese, na koje bi im se novac mogao poslati.

Prilozi za fond cara i kralja Karla.

Casnici c. i k. gubernijske štamparije, kao i uredništva „Belgrader Nachrichten“, „Beogradske Novine“ i „Belgradsk Hitek“, kao i administracije pomenutih listova, prikupili su svotu od 260.40 kruna i već je poslali fondu cara i kralja Karla. Kao dopuna prikupljanju lica pomenutih poduzeća još je prikupljena svota od 75.50 kruna u istu svrhu i poslata svome odredjenju.

Priznanice za pomoć za mjesec maj.

Priznanice za pomoć za mjesec maj izradjene su do broja 600 i otpočelo je već od danas izdavanje istih u uredima okružnog zapovjedništva Beograd-rad u ulici Crkvenoj (prije Bosanskoj — nekadašnja zgrada glavnog računovodstva) u sobi broj 20, od 8 do 10 sati prije podne.

Istoga dana, odmah po prijemu priznanice prije podne blagajna c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd-grad koja se nalazi u istoj zgradi soba broj 18, isplaćuje i pomoć.

Kako prilikom prijema priznanice, tako i same pomoći, potrebno je imati uza se redarstvenim legitimaciju, radi utvrde identitetski.

Traži se porodica.

Porodica umrlog Nikole Aleksijevića, potrebno je da se javi sudskom odjelenju opštine grada Beograda, radi izvjesnog hitnog i važnog saopštenja.

Koncert u c. i k. časničkoj kasini.

Danas poslije podne biće u c. i k. časničkoj kasini koncert s odabranim programom.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 2. maja 1519. god. umro je u zamku Clou-Lucé u blizini Amboise-a u Francuskoj čuveni talijanski slikar, a pored toga još i skulptor, matematičar i fizičar Leonardo da Vinci. Leonardo rođen je 1452. godine u Vinci-u blizu Firence kao vnanbračno dijete bilježnika firencijske signorije. Od 1482. do 1499. god. živio je u Milanu, gdje je osnovao umjetničku akademiju. 1516. godine pozvao ga je na svoj dvor francuski kralj Franja I., pa je Leonardo ostao do smrti u Francuskoj. Leo-

nardo da Vinci, koji je, kao što rekostmo, bio znamenit ne samo kao jedan od najvećih slikara sviju vremena, već i kao vajar, matematičar i fizičar, takmič se svojom slavom sa Michelangelom i Rafaelom Sanzi-em. Po svojim je radovima srodan ovom posljednjem niežnošću i skladnošću svojih radova. Najčuvjenije mu je djelo freska „Tajna navečera“ („Il ceno“) u Milanu, poznato po bezbroju reprodukcija. Ovo je djelo dosta postradalo od vjage, jer je dugo vremena bilo potpuno zaboravljeno, pa je ranijih stoljeća nekko vrijeme zgrada, na čijem je zidu izradjena slika, upotrebljavana čak i kao konjički manjež! Sada se svima sredstvima moderne hemijske nauke radi na tome, da se djelo sačuva od daljeg propadanja. Poslije ovog djela najčuvjenija je slika Leonardova „Monna Lisa“ ili „Joconda“, koja je po svojoj popularnosti i broju svojih bezbrojnih reprodukcija još u veliko nadmašila „Tajnu večeru“, od kada je 1911. godine na senzacionalan način ukradjena iz pariškog „Louvre-a“. Kao što je loš opšte poznato, dugo joj nisu mogli uhvatiti traga, dok je najzd poslije dugovremena pronadjena kod nekog mladog Talijana, koji je ovu krađu pravdao time, što je, veli, htio bar u nekoliko da se naplati Francuskoj za silne talijanske umjetničke tvorevine, što ih je Napoleon iz Italije bio odvukao u Paris. Sudbina ove slike, isto toliko romantična kao i život dame, koju je predstavljala, dugo je zanimala svu svjetsku štampu. Što se „Tajne večere“ tiče, to je čuvena anegdota, koja se dovodi u vezu sa njome. Tvrdi, da je za vrijeme, dok je Leonardo radio „Tajnu večeru“ jedan kaludjer (zgrada, u kojoj se „Tajna večera“ nalazi naslikana na zidu, bila je prvobitno manastir) stalno dosuđivao slavnom slikaru, govoreći mu, da mnogo sporo radi. Leonardo mu se za ovo dosadjanje osvetio na originalan način, dostojan velikog umjetnika. Ovjekovječio je lik toga kaludjera na samoj slici, uzevši ga kao model za — Judu Iskariotskog! — 2. maja 1729. godine rođena je u Stettinu kao kći kneza Christiana Avgusta Anhalt-Zerbstskog ruska carica Katarina (Ekaterina) II. Na preporuku pruskog kralja Friedricha II. ruska je carica Jelisaveta oženi 1745. godine svojim nasljednikom Petrom, vojvodom holstein-gottorskim, pošto je Katarina prethodno prešla u pravoslavnu vjeru. Kao umna i visokoobrazovana žena, ona nikako nije mogla da se pomiri sa svojom ulogom. Suprug je prema njoj postupao grubo i bezobzirno, a dvor je bio ispunjen nepovjerenjem prema njoj. Uskoro je pak ona ipak usred dvorskih intriga postala gospodarem situacije. 1753. godine sprijateljila se sa grofom Sergijem Salčikovim, a zatim sa poljskim grofom Stanislavom Poniatovskim, pa najzd sa čuvenim grofom Orlovom, koji je igrao toliko ulogu u njenom životu i njenoi vladavini. Došavši po smrti carice Jelisavete na prijesto kao Petar III., njen je suprug htjede uputiti u neki manastir, ali je još za neko vrijeme odlagao izvršenje te odluke. Katarina pak preduhitrija ga je, čvrsto riješena, da ga zbacil i da sama zasjedne na prijesto. Dojurivši sa grofom Orlovom iz zamka Peterhofa u Petrograd, zadoj bila je noću u oči 9. jula 1762. godine oduševljenim govorom cijelu gardu za sebe, dok je jednovremeno više sveštenstvo, sakupljeno u kazanskoj sabornoj crkvi, proglasila Katarinu za vladajuću caricu. U deset sati prije padne bio je prevrat u svemu dovršen i Katarina II. bila je de facto vladar rus-

riječima: vojnik treba da bude ne samo junačkoga srca, već i pristao čovjek. A to on više nije, jer je tamo učinilo svoje, a što čovjek više promieniiti ne može. To je u ostalom imao crno na bijelom, a što ga je pekle vladara, kad bi ugledao medju svojim palanima.

U to stigli i na kolodvor. Oni ravnno, da će u čekaonica, a tamo čudan prizor. Muž kori ženu radi nsvjere, a ova samo što prkosno odmice i sama sobom zadovoljna, ni ne osvrće se na prigovore.

Mataji bilo to čudno, pa će da ju zapita, zašto se ne brani, misleći, da ju tko obrukao pred svetietom iz zlobe. Kako je bilo u njega srca i previše, mislio pošteno, ali mu za čudo bio kratki njezin odgovor:

— Nek govori šta ko 'oće, bogalju s' ne ispovijedam... nikada.

Skamenio se. Toliko zlobe, toliko pakosti u ženi, rodjenoj ženi. I baš on to mora čuti, koji ne želi ni svojem neprijatelju zla, a kamo li sebi u čemu, gdje i sam ide u neizvjesnost budućnosti. Tješilo ga jedino, što njegovi u domu ni ne slute, da se vraća i da se uopće i može vratiti iz tako dalekoga kraja. Dugo je prenišljavao, bili im to najprije pisao ili ne, i došao do zaključka, da je najbolje: iznenada ne doći. Poznavao je svoje u duši, pa im htio prištediti suvišno uzrujavanje i iščekivanje, koje obično traje do časa primka pisma, pa (kao) sve dok se ne ispuni ono, što navješćuje. A zato je iskusi prečesto, da ima zlih posljedica.

Mnogi njegovi drugovi pisali kući, ovi to odmah švaltili kao zapovjed. pa daj putaj i pieške i kolima i željeznicom. Dok stignu na određeno mjesto. dotle oni već premeštenj drugo-

— Ne, ne...
Al onda došlo ono protivno i on sam sebi govorio čas da, a čas ne. Na koncu konca šbukalo se to oboje i on zateturio i već da će banuti u kuću, zastane kraj vrata i stane prisluški-
kivati.
Selo mirno i ona malena okanca tu i tamo kidaju se u crvenkaste šare od žiška ili lojanice na stolu i plamena badnjaka na banjku. Zidanica da zidanice skutirala se baš kao i prije. Pa i ona kalfava cesta i rašljasti bagrami, proredjeno tarabe, trošni tarac i drugo... Sve, sve je nepromijenjeno, samo on kō da nije isti. On to osjeća na čitavom tijelu. Istina, je ovo zadnje vrijeme provodio udoban život. Imao je sve što mu trebalo. Pače i više. Nutkali ga svim i svačim. I on je upravo osjećao, kako mu krk brže kola i pod kožom sve nešto struji i širi se od pritajene ugođe. U takvim časovima željkovao je samo jedno: svoj dom i njegovo u njemu. Znao je dobro, da ga tu čeka dosta posla, bit će muke, brigā. Al šta za to! On će pljunuti u šake, pa udariti po postlu. Nema toga, što se ne može, kad se hoće! Rad, kako ga on sada zamišljavao, bit će mnogo drukčiji, nego tamo prije dobranih godine i pō, kad je krenuo na bojište. Sad će to biti ono, što je nedostajalo za vrijeme bolovanja, a što je želto kō garče lijeba. Raditi, raditi!
— Niš ja za gospodski krevet i gospodsku sobu, Aja, toga ne rodi. Premalo i' tamo prostora i zraka. A prostor i zrak, to je bilo ono, što mu je sapinjalo dušu i zagušivalo ga.
— 'Oš samo to, sam' to da nije...
I on se ponovno zagledao u ogleđalo, pa kako ga je naglo rimao pred lice, tako ga ukročeno zadržao i kō da se prilipilo iz prste. Gledao i gledao.

Je li što mislio i što — ne sjeda se. Tek, a toga se stidil i danas, kad je progovorila u sobi neka gospodja Crvenoga križa, koju su svi od dragosti zvali Sestra, i ova ga upitala: šta radiš? leonuo se i potegao zrcalom natrag.
— Tako... ništa.
— Ma kako ništa, kad sam ja već, Mataja, dosta dugo u sobi, stojim, pa gledam, a Vi tim zrcalom u ruci, pa ni makac.
Da ga ne uvrijedi, a ovamo ona znatiželjno, lagacko mu potrepta ramena.
— E, Mataja, Mataja... valjda nešto smučete, smišljavate.
Sad je došao k sebi. Zaboravio na svoju plahost i otvorio i dušu i srce.
— Oću kaći, čekaju me. Pa i vrijeme i' dosta sam badavadio. Sam' se bojim. Nekud sam kō ostar'io. Sam sebi ka ne vjerujem... ne dopadam, a kod kuće mlada žena... moja lpa Pave. Kako će' pred nju? 'Oće me 'vako — da joj ne budem pre — A ja j' tako volim... uvijek mislim samo na nju: Njezinu mladost, zdravlje, na... tako na njezinu pojavu, ono, za što b' dao i svoj život... sve svoje.
Razgovor utihnuo i bolničarka zagleda u njegovu pokunjenost. Pronicavo ga odnjeri i mahne rukom.
— Ne bojte se... nije to baš tako strašno kao što mislite. Previše se brigate. Nešto ste doduše oslabili, ali svejedno ste pristao čovjek. Pa onda ne zaboravite, ako ste što i izgubili od svoje jakosti, to je bilo za kralja i domovinu. To će vam svak priznati. To vrijedi mnogo, a to polješava i dušu i tijelo. Baš Vas zato čeka lijepa budućnost, u čem neka Vas krijepi uvjerenje, da ste učinili plemenito djelo, čime se ne će moći ponosti svaki

Vaš suseljanin. Vidjet ćete, da sam govorila istinu.
Čovjek se smirio. Uvjerljive riječi djelovale, pa kad se ponovno pogledao u zrcalo, opažao i sám, da baš nije sve onako, kako je čas prije vidio, a što mu potreslo dušu. Da mu je bilo moguće odmah poletjeti ravno iz grada u rodni dom, smireno bi nastavio prekinuti život i bez zapetaja prigrlilo izvadati zasnovane planove.
To čuvstvo povećalo se prije odlaska, kad mu je uz stisak ruke slično rekla i druga bolničarka, gospodja Greta, koja je rado tješila i kripjika klonule duše, a imenito Mataju, koji je baš svojom plašljivošću i snatralačkom dušom navirno na se pažnju svoju.
Do kolodvora su ga odpratila dva bolničara, koji su pridijeljeni kao takovi lakšoj službi, dok je on riješen vojništva za vazda. Isprva nije vjerovao sám sebi. Nikako da dokući, kako može smetati ratovanju, što na može ravno ispružiti desnu nogu. Žile se doduše stegle i on osjećao nešto bofi, ali za to bi on ipak mogao služiti i dalje. Jer, kad to mogu drugi, zašto ne bi i on? Čemu da njega štede kraj tolikih drugih, koji su inače u kund i kamo lošijim prilikama ne on i njegova svojta, koja ne oskudjeva ni na čem.
A i ne bi rado, da mu tko prigovori, da se onako „izvukao“, da je slabik i slično. Kad je časno služio prije, mislio je i sada za vrijeme rata, a onda poslije, ako mu sudieno bude iznijeti živu glavu — neka to bude dolično i časno u svakom pogledu.
— Ma ne maš ti više služiti ovaj-ko kaljave noge... Ne moš ti jednom bit na zemlji, a drugom u zraku. Eto, tako mora s' to paziti i na formu... zna, tako ti je to.
Sad mu je bilo jasno. III drugim

— Ne, ne...
Al onda došlo ono protivno i on sam sebi govorio čas da, a čas ne. Na koncu konca šbukalo se to oboje i on zateturio i već da će banuti u kuću, zastane kraj vrata i stane prisluški-
kivati.
Selo mirno i ona malena okanca tu i tamo kidaju se u crvenkaste šare od žiška ili lojanice na stolu i plamena badnjaka na banjku. Zidanica da zidanice skutirala se baš kao i prije. Pa i ona kalfava cesta i rašljasti bagrami, proredjeno tarabe, trošni tarac i drugo... Sve, sve je nepromijenjeno, samo on kō da nije isti. On to osjeća na čitavom tijelu. Istina, je ovo zadnje vrijeme provodio udoban život. Imao je sve što mu trebalo. Pače i više. Nutkali ga svim i svačim. I on je upravo osjećao, kako mu krk brže kola i pod kožom sve nešto struji i širi se od pritajene ugođe. U takvim časovima željkovao je samo jedno: svoj dom i njegovo u njemu. Znao je dobro, da ga tu čeka dosta posla, bit će muke, brigā. Al šta za to! On će pljunuti u šake, pa udariti po postlu. Nema toga, što se ne može, kad se hoće! Rad, kako ga on sada zamišljavao, bit će mnogo drukčiji, nego tamo prije dobranih godine i pō, kad je krenuo na bojište. Sad će to biti ono, što je nedostajalo za vrijeme bolovanja, a što je želto kō garče lijeba. Raditi, raditi!
— Niš ja za gospodski krevet i gospodsku sobu, Aja, toga ne rodi. Premalo i' tamo prostora i zraka. A prostor i zrak, to je bilo ono, što mu je sapinjalo dušu i zagušivalo ga.
— 'Oš samo to, sam' to da nije...
I on se ponovno zagledao u ogleđalo, pa kako ga je naglo rimao pred lice, tako ga ukročeno zadržao i kō da

ke imperije. Na taj glas imperator Petar III. izjavi, da je voljan, da se odrekne krunu. Grof Orlov ga odvede na zamak Ropš u tu ga bez znanja Katarinog ubije. Za prvih dvanaest godina svoje vladavine, to jeste dok je trajao njen ljubavni odnos prema grofu Orlovu, koji nije zloupotrebljavao uticaj što ga je imao nad caricom u sebične ili nepoštene svrhe, vladavina imperatrice Katarine donijela je mnogo dobra Rusiji. Katarina je favorisala naseljavanje stranaca radi usavršavanja poljoprivrede i stvaranja industrije, naseljavala je puste krajeve, otvorila je bezbroj viših, nižih, srednjih i stručnih škola, bolnica, sirotinjskih domova i dječijih skloništa, uvela je obavezno pelcovanje (kalemljenje protiv boginja). Reorganizovala je državnu upravu i uređila je kao najviši izvršni organ centralnu vladu u Petrogradu pod imenom „tajni državni savjet“. Pod uticajem djela francuskih fiziokrata riješila se, da i rusko pravosuđe postavi na savremenije osnove. Svojim manifestom od 14. decembra 1766. godine pozvala je poslanike iz cijele zemlje, da učestvuju pri izradi opšteg zakonika za cijelu imperiju. Mnogo je Katarina učinila i za podizanje trgovine i plovidbe. Radi oživljavanja spoljne trgovine vodila je neprestano pregovore sa stranim državama radi sklapanja što povoljnijih trgovinskih ugovora. I u spoljnoj politici Katarina je doživjela velikih uspjeha. U Poljskoj, koja je još od doba Petra Velikog potpuno bila zapala pod ruski uticaj, proturila je 1764. godine na prijesto svoga prijatelja grofa St. Poniatovskog, a pomogla mu je suzbijati ustanak, koji se u zemlji bio podigao protiv njega. Kada je Turska stajala pomagati poljske ustanike, objavila je Turskoj rat. 1772. godine izvršila je sa Austrijom i Pruskom takozvanu prvu diobu Poljske, na kojoj su dvije države dobile Galičiju odnosno zapadnu Prusku, dok je Rusija dobila Bijelu Rusiju, a po miru sa Turskom još i zemljište između Dnjepra i Buga i Tavriju. Po padu grofa Orlova zavladao je caričinim srcem, a time i ruskom imperijom čuveni knjaz Grigorij Potjomkin (piše se: Potemkin), pod čijom je vladavinom nastala velika korupcija i raspikušstvo u unutarnjoj i nestalnost u spoljnoj politici. 1780. godine sastala se carica Katarina sa austrijskim carem Josipom II. u Herzonu, gdje je ugovoren savez protiv Turske. 1783. godine zauzela je Katarina krimsko poluostrvo, a 1787. godine stupila je zajednički sa carem Josipom II. na novo u rat protiv Turske. Pošto je još prije toga povoljno okončala rat sa Švedskom, zadobila je Katarina od Turske galačkim mirom (1791. godine) zamašne krajeve. 1791. godine povelja je borbu protiv Poljaka, koji su pokušali, da spase ostatak svoje države od konačne propasti, dajući zemlji slobodoman ustav i izvršili u njoj izvjesne reforme. Sa Pruskom izvrši novu podielu Poljske, kojom je zadobila grđne krajeve u Ukrajini i Litvi, a kada su Poljaci ustali na oružje, njihov je otpor ugušen, a 1795. godine podijeljeni su posljednji ostaci Poljske između triju okolnih velikih sila. Francusku je revoluciju javno osuđivala, ali nije pristupila oružanom savezu protiv nje. Umrila je 1796. godine. Imperatrice Katarina bila je bez sumnje visoko umna i genijalna žena, jedan od najznamenitijih ženskih vladara svijeta vremena. Kao što već rekohmo, održavala je vezu sa svima vidljivijim filozofima, naročito sa Voltaire-om,

d'Alembertom, Holbachom, Grimmom i drugim. I sama je dosta pisala (i to na ruskom i na francuskom) i prisustvovala gotovo svima slednjoacima akademije nauka. Cjelokupno izdanje njenih djela (drama, istorijskih rasprava i t. d.) izišlo je u Petrogradu 1849. godine. U svojoj mladosti carica Katarina bila je vanredno lijepa. S druge strane Katarina se u svojoj neobuzdanoj strasti i suviše povodila za uticajem svojih intimnih prijatelja, što je izazvalo mnoge nezdore u toku njene vladavine. 1873. godine podignut joj je u Petrogradu spomenik, koji je izradio Mikajšin. — 2. maja 1813. godine pobedio je Napoleon udružene Ruse i Pruse u bitci kod Gross-Görschena.

Jedan interesantan slučaj.
 U selu Malom Požarevcu, srez gročanski desio se ovaj slučaj. Jedna ovca iz stada Radojka Simića, teška očajnila je četvoro jaganjaca. Ovo je tim više interesantno, pošto se zna, da su već tri jagnjeta vrlo velika rijetkost.

Vijesti iz unutrašnjosti

Kradja.
 Pišu nam iz Valjeva: Prije nekog vremena pošio je dvojici oružničkih narednika za rukom, da uđu u trag jednoj velikoj pronevjeri, odnosno kradji. Kad je 1914. godine bježalo srpsko stanovništvo ispred austrougarske vojske, došlo su Stefanija, Julijana, Stanojka, Radojka i Milojka Veselinovića iz Novaka, srez Ub, u Ratkovac, srez Mionica, gdje su prenoćile kod svojih poznatih, Radojke, Jelke i Zorke Petrović. Idnući sutra dan dalje, ostavile su u kući Petrovića na čuvanje svoje stvari od vrijednosti: odijelo, rublje, pokrivače, platno, svileni rupce i t. d. Kad su se vratile i tražile, da im se stvari vrate, dobile su za odgovor, da su „Svabe“ sve pokupili i odnijeli. Oružnička patrola je najveći dio ovih stvari — koje su, kao bajagi „Svabe“ odnijele, — našla kod Petrovićevih, zatim u selu, po raznim kućama, čak skriveno i po baštama. Do sada nadjene stvari predstavljaju vrijednost od nekih K 7090. Istraga je nastavljena.

Zapljea.
 Ovihi dana oduzeto je Spasuju Joksiću, u Obrenovcu, 18 komada govedjih i svinjskih koža, polu-učinjenih, i 72 para gotovih opanaka. Spomenuti Joksić dobio je kože preko krijumčara, a za opančarski zanat nije imao dozvolu. Kože i opanci vrijede oko K 10.000.

Licencije za javna priredjivanja.
 U smislu naredbe vojne glavne gubernije u Srbiji, pres. br. 11.594, od 26. aprila sva su izvodjenja javnih priredjivanja, kao što su: pozorišne predstave, koncerti, matematičke, izložbe, zabave i tomu slično vezana za licenciju. Za sve dotične pojednosti, oblik i sadržinu molbi i druge obveze ima se za vremena upitati kod okružne komande (policijskog komesarijata).

Pabirci

IGO U ULOZI GAZDE.
 Jedne večeri dodje u posjetu čuvenom francuskom književniku Teofilu Gotje neki njegov kolega neznatnog književničkog glasa.
 Ma da je Gotje bio tek skoro upoznao, ipak okrene da priča dugu priču: o nezahvalnim izdavačima, o uzajamnosti,

da u susjedno dvorište. Pobrza onamo. Zastor odgrnut i baš on pogleda bacio u sobu, a to — onako u polurazsvjetli — snaš-Pave, okrenuta k postelji, poravnjava perinu i smještava djecu sve jedno do drugoga. One male četiri glavice crne se na bijelim jastucima, a Pave, čas stane, čas pogleda postrance na kandelu pred omanjim božićnim borom.
 Mataju prolaze trnci. Izbusio oči, pa čeka ko pašće čas, kad će se Pave okrenuti, da joj pogleda lice. Drltao je ko šiba na vodi, a rukama ko da se srastao sa zidom. Oči upljivo, a dah sustegao. Bilo je dosta dugo, vječnost od vremena. I u času, kad je ta neizvjesnost zašla u mirnu kolotečinu, a u njegovu dušu prvi laki udisaj, klikne ko pomaman nesuvislo i jako, tek da se glasa, a onda požuri do vrata.
 — Pavo... Pavice... ja sam...
 Pavice... ja... Mataka.
 Snaš-Pave odmah je primjetila poznati glas. Nezine oči čekale su sa zebnjom, koja se rasplinula u času, kad je opazila vore i bljedilo na Matajinom licu.
 — Fala Bogu! pozdraviše se jednoglasno i raskriljenih ruku. Tiho i bez riječi ostali bi tako do jutra, jedno uz drugo, sve do u dan u istom položaju, da se nije čuo, izvana sa guma, najprije lagano, a onda sve brži i brži letet krila, zatim jako pijetlovo kukurikanje.
 — Zdrava večer... bi' će.
 I s ovim drugim jednoznačnim kliktanjem svalio se težak kamen s grudi snaš-Pave i Mataja. Njih dvoje duboko dahne u se punim grudima i podje vedrim osmjehom na ustima u susret otajnoj i toploj betlehemskoj noći —

plemenitosti, dok najzad ne predje na stvar i izadje na srijedu sa molbom, da mu Gotje pozajmi pet franaka kako bi mogao platiti dužnu kiriju.

— Dragi prijatelju, predusreo ga je Gotje, zar baš mene nadjesto? Ja bih vam to učinio sa zadovoljstvom, ali nemam ni prebitne pare. Ta, obratite se na Bogatije kolegi! Eto, na primjer, idite do Viktora Igal On će vam bez sumnje dati, jer raspolože dovoljnim novčanim sredstvima.
 — Viktoru Igalu?... zakukao je veselnik. Pa njemu i dugujem kiriju. Ta on je moj kućni gazda i on me je baš i uputio kama!

OSOBITOSTI IZ ENGLESKOG PARLAMENTA.

I u gornjem i u donjem domu u Engleskoj vladaju još i danas dosta čudnovati običaji.
 Tako na primer nastojnici na galeriji za strance u donjem domu strogo paze na to, da ni jedan od posetilaca ne pisne ni reči, čak ne sme ako bi mu debata bila dosadna ni da izvadi novine da čita. Ako bi to učinio onda na jedared oseti, kako ga njegov susjed blago gurne u rebra, a kad pogled niz red opazi, da jedan susjed gura drugoga, dok udarac ne stigne krivca te odmah ne prekine čitanje. Krivca je otkrio nastojnik i pokrenuo niz laktova.
 U gornjem domu imaju dvadeset šest biskupa sedište i glas. Ali kako postoji više od dvadeset šest biskupija, to deset biskupa stalno čekaju na svoje sedište, sem biskopa od Sodore i Mena, koji je nesrećan da u opšte i nema sedišta.

Biskupi ulaze po starešinstvu na upražnjena mesta. Novog biskupa moraju da uvedu dva druga biskupa. On klečeći preda svoj poziv lordkancelaru pa onda bude odpran na biskupsku klupe. Tu on i njegove vođe sednu pa tri puta skinu svoje somotske kape pred lordkancelara. On isto toliko puta lagano i svečano skinu svoju trorogu kapu. Posle svakog pozdrava nastaje svečana pauza, tako da je za ovu ceremoniju potrebno prilično mnogo vremena.

Razne vijesti

KLANJE LJUDI NA KONGU.
 Da se varvarske verske ceremonije, pri kojima se ljudi prinose na žrtvu, još i danas vrše, dokazuje izveštaj jednog belgijskog časopisa o krvavim jezovitim prizorima, što su se odigrali prilikom smrti jednog mladog divljačkog poglavice u jednom mestu na gornjem Kongu.
 Čim je poglavica umro, njegove mnogobrojne žene dobile su izvespe količine otrova, a tri od njih su na svirep način zaklane, dok su se usled dejstva otrova previjale na tlu.

Još strašnijom je smrću umrla druga žena. Nju su vezali za jedan konopac pa je onda jedan nožem naoružan „vrhovni sveštenik“ jurao na nju, pošto je pred sakupljenim narodom odigrao nekoliko krugova, zabode joj nož u nage grudi, jednim brzim potezom istrgne joj srce pa ga onako vruće, dok se još trzalo, prinese ustima, da poljapno ispije vruću krv, praćen divljom radosnom brekom gledalaca.
 Leš ženin položen je onda na jednu gomilu bananovog lišća, i dok su opet otpočele igre uz zaglušujuću lupu bubnjeva i talambasa, iz redova igrača izdvoji se drugi jedan dželat, približi se, igrajući i na razne načine izvijajući telo, pokojnici, pa jednim dobro namišljenim udarcem svoga noža odvoji joj glavu od tela.
 Ako se to ne uspe pri prvom udarcu onda je dželat primoran, da dovnuče novu robinju, našto nanovo počinje ceo odvratni prizor prinošenja ljudske žrtve.

Brzobjavne vijesti Beogradskih Novina.

Njemački večernji izvještaj
 Kb. Berlin, 1. maja.

Wolffov ured javlja: S nijednog boljšta nema ničeg novog.

AUDIJENCIJE KOD NJEGOVOG VELIČANSTVA.
 Kb. Beč, 1. maja.

Njegovo Veličanstvo saslušalo je danas redovne izvještaje, a po tom primilo u naročitu audijenciju: general-pukovnika Kriteka, general-pješadije baruna Trollmanna, general-majora Szatmory-a, pukovnika baruna Hammersteina, fregatnog kapetana princa Lichtensteina i general-pukovnika pl. Botha.

Kb. Beč, 1. maja.
 Danas u podne primilo je Njegovo Veličanstvo u audijenciju glavnog intendanta otomanske vojske general-lajntanta Ismail Hakipašu i njegove pratiocice državnog savjetnika Nuri-beja i natporučnika Kemal-beja, koji su zatim bili od Njegovog Veličanstva pozvani na doručak.

RATNI SAVJET SPORAZUMNIH SILA.

Kb. Paris, 1. maja.
 „Temps“ javlja da je talijanski ministar predsjednik Orlando stigao u Parisku u svrhu međusavazničkog ratnog savjeta. Danas prije podne vijećao je Orlando sa Clémenceau-om.

NOVA POTAPLJANJA

Kb. Berlin, 1. maja.
 Wolffov ured javlja: U zabranjenoj zoni oko Engleske teško je oštećen trgovački saobraćaj naših neprijatelja potapljanjem novih 28.000 bruto registrovanih tona. Glavni uspjeh u tom uspjehu imao je mornarski natporučnik Steinberg. Podmornica pod njegovim zapovjedništvom potopila je 6 parnih brodova sa ukupno 28.000 tona. Svi ovi parni brodovi, među njima dva od po 5000 tona, plovila su teško natovarena i jako osigurana. Tri parna broda izbačena su iz pratnje. Može se uzeti kao pouzdanje, da je tovarima potopljenih brodova opet u velikoj količini uništen za neprijatelja dragocjeni ratni materijal.
 Načelnik admiralskog stožera mornarice.

NJEMAČKA I HOLANDIJA.

Pregovori teku povoljno.
 Kb. Berlin, 1. maja.
 Prema „Lokalanzeiger“-u nalaze se njemačko-holandski pregovori u povoljnom toku, tako da se može računati u doglednom vremenu sa zadovoljavajućim završetkom.

ODLIKOVANJE NJEMAČKOG PRIJESTOLONASLJEDNIKA, HINDENBURGA I LUDENDORFFA.

Kb. Berlin, 1. maja.
 Wolffov ured javlja: Car Wilhelm uputio je prijestolonasljedniku brzojav ove sadržine: Za mene je velika radost, što Ti mogu saopštiti da sam danas naredio, da željeznički most preko Rajne kod Eugersa, koji je sazidan u velikim vremenima i ima za odbranu zemlje da čini velike usluge, ima nositi ime „mosta prijestolonasljednika Wilhelma“. Uprava pruskim državnih željeznica koja mi je to predložila, hoće da time zahvalno ovjekovječi Tvoje ime kao vojskovođe.
 Istu počast učinio je car Wilhelm maršalu pl. Hindenburgu, razdavajući novi most preko Rajne kod Rüdeshelma, kao i Ludendorffu, čije ime ima da nosi most preko Rajne kod Remagena.

HAZENBROUCK POD NJEMAČKOM VATROM.

Kb. Berlin, 1. maja.
 Wolffov ured javlja: Stanica u Hazenbroucku stajala je 29. aprila pod koncentričnom njemačkom vatrom. Pod sigurno je zapaženo dobro djelovanje kao što je zapažen i požar.

ODGOJENA VOJNA OBEVEZA ZA IRSKU.

Kb. London, 1. maja.
 Kraljevom naredbom odgođeno je stupanje u snagu zakona o vojnoj obavezi za Irsku.

PROSLAVA 1. MAJA U MONARHIJI.

Kb. Budimpešta, 1. maja.
 Proslava 1. maja u Budimpešti, Beču kao i u cijeloj monarhiji prošla je sasvim mirno.

Pozor čitaocima!

Zbog tehničkih poteškoća morali smo danas izostaviti naš roman „Dan odmazde“.

ISTINITE SITNICE.

Vauski Akropolis, u Jermenskoj, smatra se kao najstarije ljudsko naseljenje.
 Ratno pristanište u Serburu koštalo je Francusku 1,200.000.000 franaka.
 U oblasti Sprevalda ima 300 kanala za saobraćaj tamošnjeg stanovništva.
 Inženjeri su proračunali, da je jedna lavina, koja je pala u klancu Gemu, i čiji je pad trajao svega jedan minut, razvila pri padu jačinu od 1,000.000 konjskih snaga.
 Hanuma Taup, ljubimica persijskog šaha Feti Alije, trošila je godišnje 110.000 kruna samo na začine za svoju kuhinju.
 Ogromna prašina u atmosferi oduzima nam 1/10 sunčane svjetlosti i toplote što dolaze na zemlju.

S a l a

Nestalan.
 Pjesnik: — Od sada ću da stvaram samo odlična djela?
 — O, zar u tim godinama još da mijenjaš pravac?... Terajte samo i dalje kako ste počeli...

Poziv na pretplatu!

Od 1. maja otpočinje nova mjesečna pretplata!
 Molimo, da se ista za vremena obnovi, da bi se mogao list bez ikakova prekidanja dostavljati.
 Kod obnove pretplate umoljavamo, da se uzmu u obzir ove cijene.
Pretplata:
 Za Beograd, za Guberniju Srbije, za vojne i etapne pošte, mjesečno 2.50 kruna;
 Za Beograd sa dostavom u kuću mjesečno K. 3.—
 Za Monarhiju mjesečno K. 3.—
 Za inostranstvo mjesečno K. 4.50.
Plaćanja se mogu obaviti poštanskom doznanicom, a naručiti list je najbolje kratko poštanskom kartom.
 Kod preseljenja, osobito kod promjene bojnih pošta nužno je, da se osim tačne nove adrese navede i prijašnja adresa.
Uprava
 „Beogradskih Novina“
 etapna pošta Beograd.

Zvanične objave

OBJAVA.
 U vezi sa naredbom c. i k. okružnog zapovjedništva Beograd K. A. br. 4660/918. glede naredjenog popisa svih poreskih objekata — izvještavaju se svi poreski obveznici grad Beograda, da će se popis poreskih objekata u niže navedenim ulicama sljedećih dana obaviti:
 29. 30. aprila i 1. i 2. maja: Staro-Crkvena;
 30. aprila, 1. i 2. maja: Bregovita, Gospodar Jevremova;
 1. i 2. maja: Knez Mihailov Venac, Prištinska, Niška, Mraovića Bašta, Čelopečka;
 2. maja: Kolarčeva, Knežev Spomenik.
 Svakom poreskom obvezniku skreće se pažnja, da na dan popisa svoje ulice bude u svome stanu ili da tamo ostavi svog zastupnika, koji bi popisnim organima mogao dati sve potrebne podatke.
 C. i k. okružno zapovjedništvo.

OBJAVA

C. i k. okružno zapovjedništvo Beograd, U. od. broj 7156 od 1918.
OBJAVA
 o roku za naplatu dugovane takse za vodovod i kanalizaciju iz II. polugodišta 1916. i I. i II. polugodišta 1917.
 Na osnovi naredbe vojne glavne gubernije u Srbiji, odjeljenje XIII., broj 5035 od 18. aprila 1918.:
 Ovim se pozivaju svi potrošači vode, da dugovanu i neplaćenu taksu za vodovod i kanalizaciju iz
 II. polugodišta 1916.
 I. polugodišta 1917. i
 II. polugodišta 1917.
 polože odmah, a najdalje do 15. maja 1918. blagajnici uprave vodovoda u Jugovića ulici broj 1.
 Taksu za vodovod i kanalizaciju, koja se do ovoga roka ne plati, naplaćuje policijska vlast eksekutivnim putem, a po red toga će nemarni platiša biti kažnjen novčano do 1000 kruna, odnosno zatvorom do 30 dana.

Ljepotu za pogled
 pruža ona ljupka dama, koja svoj telet njeguje sa Diana cremom i sa
 Diana Alabaster puderom.
 Cijena doze za probu ili lončica K 2.—, velike doze ili lončica K 4.—, Posuda se može dobiti
 GLAVNO PRODAVALISTE:
 „Diana“ Handels A. G., Budapest V., Nador utca 6.

EKSPOZITURA PEŠTANSKE-UGARSKE KOMERCIALNE BANKE
 u Beogradu — Knez Mihailova br. 50.
Specijalno odjeljenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranima.
 Osnovna glavnica i pričuve 232.000.000 kruna.

CIJENE OGLASIMA:

Omšina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja 40 helera
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASNI:
PRIMAJU SE KNEZ MIHAJLOVA UL. 36

CIJENE OGLASIMA:

Omšina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja 40 helera
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Udžbenike za Talijanski jezik
Pehlevi, Talijanska gramatika 5-60
Beritz metoda za talijanski jezik 10-100
Fiori, Conversazione Italiano-te-
dearo 7-20
Gospoy, Italientesche Konversati-
ons-Oramatik 13-40
Lampugnani, Italienisch-Deutsch.
Deutsch-Italien. Wörterbuch 10-
Syrjago, Talijansko-hrvatski rječ-
nik (u štampi, biće za 2 mjeseca
gotov)
I drugih udžbenika za talijanski
i druge jezike mogu se dobiti u
Knjižari „Napredak“
Beograd, Knež Mihajlova 8.
Iz unutrašnjosti poština K 1-80
1116-IV

Prodaje se
stara cigla, criep i 3 prozora,
jedna ograda od filunga, koso.
Više se stanova izdaje pod ki-
rju u Vidiljskoj ulici br. 15.
Uplatiti kod Julijusa Rahmilo-
vića, Himara. 36723-2

Traže se
Jedna dječija koltica, udešena
za sjedenje i spavanje. Ponude
slati administraciji pod „Dobro
očuvan 942“. 36728-2

Namještenja.
Praktikant
koji zna njemački i srpski,
a ima dobar rukopis, može
dobiti odmah namje-
štenje. Pobježe upute u
upravi lista, Topličin venac
br. 21. g-3

Komptolrist
vješt u njemačkom i srpskom
jeziku, sa lijepim rukopisom,
može dobiti odmah namje-
štenje. Dobra plata. Pobježe
upute u upravi lista, Topličin
venac 21. g-3

Djevojku
trebam odmah za svoju kondi-
torsku radnju, kao i mladju
ženu za kuhinju. Za uslove
obratiti se firmi Svete Jevde-
njevica, Terazije. 36701-3

Herinterskoj radnji
Svetozara Veselinovića
potreban je učenik (segrt) iz
bolje kuće. Javiti se Makedon-
ska ulica 20. 36688-3

Ženska
za sav kućevni posao, potrebna
je za stalno. Javiti se u tražni
na Terazijama br. 35. 36708-3

Stanovi.
Moderan stan
Tri sobe i ostale prikladnosti,
izdaje se odmah na Gjurjevu
kod Vajfertove pivare, ulica 1.
br. 9. 36677-4

Tražim stan
I ili 2 sobe s 2 kreveta i elektr.
rasvjetom, blizu Miloša Vel-
kog ulice. Ponude pod „Stan
935“ administraciji „Beograd,
Novina“. 36681-4

Tražim
zasebnu kuću pod kirju sa
4-7 soba, kupatilom, baštom
i ostalim udobnostima. Upla-
titi u radnji D. Ristića, Ter-
razije 6. 36716-4

Zasebnu kuću
ko lina za izdavanje za poro-
dicu od tri osobe, po moguć-
stvu sa baštom, u Studeničkoj,
Postaničkoj, Milutinovoj ili Re-
savske ulici, neka javi u radnji
Cvetka Anastasijevića, trgova-
ka, Vuka Karadžića ul. 8. 36713-4

Traži se stan
sa 2-3 sobe, kuhinja ex. mo-
guće sa baštom, posredovanje
se nagradi do 20 kruna. Adresa:
Lomina ul. 51, u avliji gore.
36717-4

Traži se
stan sa 3 sobe i ostalim pri-
kladnostima u blizini Knež
Mihajlova, Vatrosgasne ili Ma-
kedonske ulice. Ponude poslati
administraciji pod „Stan 941“.
36714-4

Lijepo namještena soba,
sa električnim osvjetljenjem,
izdaje se odmah. Uplatiti u Dell-
gradskoj ulici 21, Vračar.
36720-4

Lijepa soba
s električnim osvjetljenjem u
neposrednoj blizini Terazija,
izdaje se za jednu manipulant-
kinju pod kirju. Za adresu up-
latiti u administraciji pod zna-
kom „Lijep 944“. g-4

Dužan
sa 2 sobe na uglu, i soba sa
ulice, za izdavanje odmah u
Riga od Pere 17. 36724-4

Razno.
O mojoj slavi Sv. Gjurju
ova godine ne mogu primati
posjete. Ljub. Ubavkić.
36715-5

KORESPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvijestite me, da li je
živ i gdje se nalazi, moj sin
Milorad Staničić, star 15 godina,
Rodom iz Jasenja, okr. beo-
gradskog, jer mi se do sada
nikako nije javio. Tanasije
Staničić, srez posavski, okrugi
beogradski. 36700-8

R. Schietmar, Kragujevac
Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvijestite me za mog
sina Sveltoika Bankovića, koji
je otišao kao redov sa vojskom
i rezervne bolničke čete 11.
Šum. div. pukla, on se ne jav-
lja dugo vremena. Kod kuće
svi zdravo. Raka Banković,
sele Baljkovac, Kragujevac.
86-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvijestite me o momu
mužu Jovanu Petroviću, ovd.
kasapinu, koji je otišao sa voj-
skom kao trećepozivac 11. pje-
šačijskog pukla šumadijske di-
vizije, da li je živ. Do danas
se nije javio. Blagodarna Jo-
vanka Petrović, Molerovića br.
6, Kragujevac. 87-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim dostavite Jovanu Pe-
šiću, učitelju iz Leskovca, rez.
pješad. poručniku 6. pukla III.
poz. da su njegovi i mi svi
zdravo osim babe. Neka se
javi i novče što više šalje
preko mene da bi za Leskov-
ca slao. Ja sam novac slao i
sada šaljem, ali je to malo.
Brat za njega. Čim primite
izvijest, pošaljite jer smo go-
dinu i po u brz. Blagodari
Dragiša Fučić, časovnikar,
Glavna 94, Kragujevac. 88-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim zauzmite se da mi se
šalje invalida mog muža Gjo-
rgija Ilića, redova 3. batalj. II
morav. prekob. pukla, III po-
ziva, koji je umro 11. januara
1915. g. Do danas nisam pri-
mila još ništa, osim prije go-
dinu dana 118-25 kruna od cr-
venog krsta. Blagodari Anka
Ilić, Stanićina ul. 35, Kragu-
jevac. 89-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
da dostavi Mihajlu Čoliću, po-
ste-restante Geneva, za Laza-
ra Todorovića voj. činov. nov-
čanog depoa, Kr. Lazol Molim
izvijestite me o mome mužu
Jovanu Cvetkoviću, voj. činov-
niku vardarskog profijant sla-
ništva. On se još do danas
nije javio, ni novac slao, Bija
sam u Cuperji. Novac neka
šalje na adresu koju u velikoj
sam oskudici. Pozdrav Nasta
Cvetković, Pallule 15, Kragu-
jevac. 90-8

Jovanu Premoviću, Geneva,
Molim izvijestite nas, šta je sa
Milanom Nikolićem žandarom
skopljskog odreda, rodom iz
Kursunije, otišao je sa bla-
godarnim žandarmerijskom iz
Škopja. Traži ga žena Mileva
i brat Stojan Nikolić. Cuperja.
91-8

Mih. H. Ristić Čačak.
Molim svakoga, koji bi šta
znao o mojim zaboravljenim si-
novima: Mihlju Zekavici, ro-
đetu iz 1896. god. i Milicu
Zekavici, izbeglici, starom 19
godina, oba iz Jezdine, srez
franski, okr. čačanski, da me
izvijest. Blagodaran Gjorgje
Zekavica, Jezdina, Čačak.
R 948

Jovanu Premoviću, Geneva,
da dostavi Mihajlu Čoliću, Ho-
tel Termina, Geneva. Molim
izvijestite me, je li živ i zdrav
Dragulin Vasić, advokat. Mi
amo svi zdravo. Mnogo vas po-
zdravlja Radojka Z. Vasić, Ča-
čak. R 947

Obuće
ženske
muške
i
djetije.
Sadašnj papuča, Dvo-
boje, špura i kroznja
za obuću.
prodaje na licu i na
obućarska radnja Miloša Savića, Kolarjeva 10, Beograd.

Red plovidbe mjestnog parobroda
iz medju
ZEMUNA I PANCISOVA
— (za putnike, robu i povlaču šlepova.) —
Važi od 26. sječnja 1918. do dalje naredbe.
DNEVNO

Table with 4 columns: Iz, Za, Prije podne, U podne. Rows: Zemun - Pancsova, Pancsova - Zemun.

Primjedba. U Tamiš ulaze i izlaze brodovi samo
onda, ako to stanje vode i vrijeme dopušta.
Cijene vožnja izmedju Zemuna-Pancsova ili obratno:
I. mjesto 180 fil., II. mjesto 130 filira.
Pristojba za priljag izmedju Zemuna - Pancsova ili
obratno: Do 25 kg. 80 fil., preko 25 do 50 kg. 120 filira.
Za priljag u težini preko 50 kg. naplaćuje se za svakih početih
25 kg. 60 filira.

Tržna roba otprema se uz naplatu pristojba propisanih
za priljag.
Za utovarivanje, istovarivanje i čuvanje priljaga i tržne robe
imaju se p. n. putnici sami pobrinuti.

Trgovacka roba otprema se u mjestnom prometu Zemun-
Pancsova ili obratno samo kao brzovoz, uz naplatu tarifalnih
brzovoznih pristojba.

Izvadak iz društvenog pravilnika.
U ovome redu plovidbe uvedeno vrijeme naznačuje naj-
raniji odlazak i dolazak parobroda.
Zakašnjenje ili izostanak pojedinih vožnja ne daje nika-
kovih prava na oštetu prema upravi.
Za željezničke i parobrodarske veze ne jamči uprava.
Zemun, mjeseca siječnja 1918.
Glavna Agencija.

Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodarsko društvo.
Red plovidbe mjestnog parobroda
za prevoz putnika i robe
iz medju
ZEMUNA I BEOGRADA.
Vrijedi od 21. Ožujka 1918. do daljnjeg.

Table with 4 columns: I z, U, do podne, poslije podne. Rows: Zemun - Beograd, Beograda - Zemun.

Noćno vrijeme od 600 u večer do 500 u jutro označeno je
potcrtanjem brojke časaka.
U ovome redu plovidbe navedena vremena označuju naj-
raniji dolazak i odlazak parobroda.

Prevozne cijene izmedju Zemuna i Beograda i obratno:
1.) Za civilne osobe: I. mjesto 1-20 filira, II. mjesto 80 fi-
lira po osobi i jednu vožnju. Vojničke osobe plaćaju pol ci-
jene na bilagajni biljeta.

2.) Pristojba za priljag izmedju Zemuna i Beograda i
obratno. Za putnu priljagu preko 12 kgr. plaća se za svakih
početnih 10 kgr. pristojba od 20 filira, ter. pšarska pristojba i
biljegovina za predatnicu od 80 i 20 filira po predatnici. Naj-
manja pristojba za jednu pošiljku priljaga iznaša K 1.—isklju-
čivo pšarsku pristojbu i biljegovinu za predatnicu.

3.) Roba, koju putnik sam sa sobom nose kao: povrće,
zelen, voće i t. d. u košarama, putnjama i vrećama i t. d., živa
perad u košarama, gajbama, sanducima i t. d. (i embalaža ta-
kovih pošiljaka) u pojedinačnoj težini od preko 12 kgr. do naj-
više 30 kgr., nadalje više od jednog putnika ponosena komada
gore navedenih vrsta robe u pojedinačnoj težini ispod 12 kgr.,
ali u ukupnoj težini od preko 12 kgr. do najviše 30 kgr., pre-
uzimaju se na otpremu uz otpremnicu bez vaganja sa sniže-
nom pristojbom od 50 filira za jedan komad.

Biljegovna pristojba od 20 filira za otpremnicu zaračuna
se zasebno.
Roba u pojedinačnoj težini od preko 30 kgr. odnosno više
jednom putniku pripadajućih komada, čija ukupna težina iznaša
više od 30 kgr., preuzimaju se na otpremu do dalje naredbe na
tumlju ustanova lokalnog robnog tarifa, valjanog počom od
1. travnja 1918 samo kao brzovoz, te za istu uliru tarifalne
brzovoznih stavka.

4.) Pošiljke životnih namirnica, koje putnik sam za
sobom nose u težini od preko 30 kgr. do najviše 100 kgr., na-
dalje više od jednog putnika ponijetih takovih pošiljaka u po-
jedinačnoj težini do 30 kgr. ali u ukupnoj težini od najviše
100 kgr. preuzimaju se na otpremu uz otpremnicu za živež, te se
plaća za komad
u težini od 31 do 50 kgr. 80 filira
" " 51 " 100 " 150 "

Biljegovna pristojba od 20 filira za otpremnicu zaračunava
se zasebno.
Pošiljke životnih namirnica u pojedinačnoj težini od preko
100 kgr. ter više pošiljaka živeža, koje su vlasnost jednog put-
nika u ukupnoj težini od preko 100 kgr. preuzimaju se na ot-
pemu do dalje naredbe samo kao brzovoz prema ustanovama
lokalnog robnog tarifa od 1. travnja 1918 uz ubiranje tarifalnih
brzovoznih stavka.

P. n. putnici imaju se za utovarivanje, istovarivanje i
čuvanje gore pod 3.) i 4.) navedenih pošiljaka sami brinuti.

5.) Trgovacka roba otprema se u mjestnom prometu Zemun-
Beograd i obratno do dalje naredbe prema ustanovama
lokalnog robnog tarifa od 1. travnja 1918 samo kao brzovoz uz
ubiranje tarifalnih brzovoznih stavka.

Mjestnu plovidbu izmedju Zemuna i Beograda
vršiti će: ponedjeljkom, srijedom, četvrtkom i subo-
tom Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodarsko dru-
štvo, a nedjeljom, utorkom i petkom Kr. ug. di-
oničarsko društvo za brodarenje po rijekama i moru.

Izvadak iz društvenog pravilnika.
Zakašnjenje ili izostanak pojedinih vožnja ne daje nika-
kovih prava na oštetu prema upravi.
Za željezničke i parobrodarske veze ne jamči uprava.
Zemun, mjesec travnja 1918.
Glavna agencija.

VELOSIPEDI.
Upotrebljavane sa „RE-
KORD“ spiralama koje
zamjenjuju gume. Novih
dečijih velosipeda,
dresina i sport koltica ima na prodaju
i elektro-mehanička radionica 1124
Milutina S. Markovića, Terazije Nr. 8 u dvorištu.

Oglašujte u Beograd. Novinama!

„PEROCID“
najbolja zamjena plavom kamenu
za negu vinograda
dobiva se na manje i na više kod
Avrama S. Koena i K.
36132 BEOGRAD, Saborna ul. 29.

RASPORED za:
C. I. kr. vojni kino od 1. do 3. maja 1918.
C. I. kr. građanski kino od 1. do 3. maja 1918.
Pod austro-ugarskom ratnom zastavom
Smotra ratnih brodova.
Giovanni-eva osveta
Detektivska drama u 5 čina.
„47“ jeste živ i mrtav
Sala u 3 čina. 1100
Ulaznice važe kao propusnice (Passierschein).

VINA ŽUPSKA
CRNA I BIJELA
preporučuje kafedžijama iz
Beograda, Sabca i Obrenovca
MAGACIN Saborna ul. 52.
Za cijene i mustre obratiti se magacinu ili
u Vatrosgasnoj ulici broj 21. kod Vandjela.
36723

Do sada kao najbolja priznata
BUKOVIČKA KISELA VODA
PRISPJELA IZ ARANDJELOVCA
prodaja samo na malo kod
D. G. Pavlovića :
Knjaza Mihaila ulica broj 3. 36661

Objava.
Vjerovnici:
1) Nikole Delini, apotekara iz Beograda, umrolog 1. sep-
tembra 1914. god. u građanskoj bolnici na Rijeci
2) njegove žene Julijane rođ. Parčić, umre 18. sep-
tembra 1916. u kantonskoj bolnici u Zenevi; i
3) njegova brata Koste Delini, umrolog 8. mara 1916.
4) Katarine udove Andreje Delini iz Beograda, Kralje-
vića Marka ulica 20,
ukoliko dosada nisu javili, imaju svoja potraživanja do
31. maja 1918. ovome sudu javiti ih toga dana u 9 sati prije
podne pred ovaj sud dođi, jer će se inače zaostavština bez ob-
zira na njihova potraživanja raspraviti.
Beograd, 26. aprila 1918.
Građanski sud c. i kr. okružnog zapovjedništva
u Beogradu.

BELGRADER
ORFEUM:
ZIMSKO POZORISTE
(PRIJE BOULEVARD)
ULAZ SA STRANE ŽNAJEVE ULICE.
PROGRAM
od 1.-15. maja.
U ponedjeljak, 6. maja (na
drugi dan Uskrsa) naročita
predstava u 4 sata po podne.
Posljednji program
zimske
sezona.
Predstave počinju u
veče u 8 sati.
ETEL GÁL njemačko-madžarska
1-11 subreta 1-11
Dolesch i Zillbauer
ulčki muzikanti
VIOLETTA DI SONORA
okcentr. pjevačica
FEMAS Komp., preobražaj
HILDEGARDA
1285 a) Pristateno iz baleta „Silvia“
b) Indijska igra iz baleta „Excalibur“
c) Indijska žmijaska igra iz opere „Lakmo“.
WILLI SCHLESINGER:
grotosni komičar
SOLBRIG KOMP. „u automatskoj kafani“

Prirodna rudnička malina
dobija se u radnji
POPOVIĆ I RISTIĆ
BEOGRAD—TERAZIJE 36348